

Eclipse of Narrative: The Historical Journey of the Crisis of Biblical Authority in Christian Theology

Zeinab Sadat Mirsharafoddin¹ Mehrab Sadeghnia²
 Ahmad Reza Meftah³ Mohammad Haghani Fazl⁴

1. PhD Student, Department of Abrahamic Religions, Faculty of Religions and Mysticism,
University of Religions and Denominations, Qom, Iran (**Corresponding Author**).
z.mirsharafoddin@urd.ac.ir
2. Associate Professor, Department of Abrahamic Religions, Faculty of Religions and Mysticism,
University of Religions and Denominations, Qom, Iran. sadeghnia@urd.ac.ir
3. Associate Professor, Department of Abrahamic Religions, Faculty of Religions and Mysticism,
University of Religions and Denominations, Qom, Iran. meftah@urd.ac.ir
4. Assistant Professor, Research Institute for Interdisciplinary Quranic Studies, Shahid Beheshti
University, Tehran, Iran. mohammad.haghani.fazl@upd.de

Article Info	EXTENDED ABSTRACT
Article Type: Research Article history: Received: 2025/11/18 Revised: 2026/02/09 Accepted: 2026/07/11 Online Publication: 2026/09/23 Keywords: Biblical Authority, Church Fathers, Scholastic Theology, Inerrancy, Eclipse of Narrative, Hans Frei, History of Christian Theology.	The Holy Bible, as the cornerstone of Christian faith and theology, has always enjoyed an elevated status; however, in the modern world, trust in it as a credible source for faith and practice has faced a profound and pervasive crisis that now affects ordinary believers as well. The prevailing narrative largely attributes this crisis of authority to external critiques from the Enlightenment, rationalism, critical historiography, and modern science—as if the Bible previously resided in an impregnable fortress and was weakened solely by external attacks.
Cite this article	Mirsharafoddin, Z. S., A., Sadeghnia, M., Meftah, A. R. & Haghani Fazl, M. (2026). Eclipse of Narrative: The Historical Journey of the Crisis of Biblical Authority in Christian Theology. <i>Philosophia et Theologia: Dialogues in Criticism and Reflection</i> , 31(3), pp. 1-32. https://doi.org/10.22081/jpt.2025.73476.2310

© The Author(s) ; Publisher: Islamic Sciences and Culture Academy
<https://doi.org/10.22081/jpt.2025.73476.2310>

While capturing part of the truth, this explanation overlooks the internal dynamics and developments within the Christian theological tradition that paved the way for this vulnerability.

The main problem of this research is how the historical evolution of understanding biblical authority within Christian theology laid the groundwork for the modern hermeneutical crisis. More precisely, the question is how the transition from a "functional-narrative" understanding in the patristic era to a "propositional understanding based on technical inerrancy" in Protestant scholastic theology led to a phenomenon Hans Frei terms the "eclipse of biblical narrative." The article's hypothesis is that this transition played a foundational role in two ways: first, by defining authority on the basis of technical precision, it rendered the text severely vulnerable to modern historical criticism; second, by prioritizing "historical truth" over "the meaning of the narrative itself," it laid the foundation for a hermeneutical crisis.

The present research has been conducted using a historical-analytical method and the approach of intellectual historiography. Data were gathered from two categories of sources. The first category comprises primary sources, including the works of the Church Fathers (especially Augustine), scholastic theologians (such as Peter Lombard and Thomas Aquinas), and Protestant reformers and theologians (such as Luther, Calvin, and Turretin). The second category consists of secondary sources, including critical analyses by historians of Protestant theology such as Jack Rogers and Donald McKim, works by their primary critic John Woodbridge, and the views of hermeneutical theorists such as Brevard Childs, Kevin Vanhoozer, and N. T. Wright. The theoretical framework of the analysis is drawn from Hans Frei's book *The Eclipse of Biblical Narrative* and rests upon three fundamental concepts: the distinction between "meaning" and "reference," the "reversal of the direction of interpretation," and the "confusion between truth-likeness (historicity) and actual history." The historical evolution of the concept of authority is examined across three distinct periods: the patristic era, medieval scholasticism, and Protestant scholasticism (from the seventeenth century to the Princeton School in the nineteenth century). In each period, the mode of understanding authority, the place of narrative, and its hermeneutical consequences are evaluated.

The purpose of this research is to reread the roots of the modern crisis of biblical authority from the perspective of internal developments within Christian theology and to complement the prevailing narrative focused solely on external critique. The article attempts to show that the modern crisis is not a sudden rupture, but rather the culmination of a gradual process of paradigm shift in biblical hermeneutics. It also seeks to clarify how defining authority on the basis of propositional inerrancy and technical precision made the Bible vulnerable to historical criticism and how it generated the reciprocal reactions of liberalism and fundamentalism. The ultimate goal is to present a horizon for overcoming this crisis through the recovery of a narrative understanding of the Bible, without this recovery implying a simplistic return to pre-critical interpretation.

The research findings confirm the main hypothesis. First, in the patristic era, authority was a functional-relational concept understood within the interaction of the internal testimony of the Holy Spirit, the context of the ecclesial community, and the salvific end of the text. The biblical narrative shaped the believer's real world, "narrative meaning" took precedence over "historical truth," and the concept of "divine accommodation" allowed the human, cultural, and scientific dimensions of the text to be accepted without threatening its authority. Inerrancy was also primarily a moral category rather than technical precision.

Second, medieval scholastic theology, through systematization, the elevation of theology to a "science," and an emphasis on logical coherence, shifted the focus from the overarching story to the extraction and harmonization of propositions. The absolute authority of the text remained accepted, but in practice, it was tied to the exclusive interpretive authority of the Church, providing the groundwork for non-narrative approaches.

Third, in the Protestant scholastic period, two simultaneous challenges marked a turning point: the need for an objective basis for authority after discarding Catholic interpretive authority in light of the principle of *sola scriptura*, and the need for "certainty" in the rationalist atmosphere of the seventeenth century. Authority, which previously resided in the text's salvific function, came to be equated with "absolute inerrancy in all scientific, historical, and geographical details," reaching its peak in the Princeton School.

The analysis based on Frei shows that this transition had three main

consequences. First, the direction of interpretation was reversed, and the modern world, instead of the biblical narrative, became the arbiter of the text's credibility. Second, meaning-bearing truth-likeness was reduced to the issue of historical truth, and narrative meaning was overshadowed by disputes over reference. Third, the Bible became more vulnerable to modern innovation than ever before, such that any apparent inconsistency was treated as a threat to the entire edifice of authority, and conservative theologians were forced into tactical retreats, including a refuge in error-free "original autographs." Liberalism and fundamentalism were both victims of this "eclipse" and remained trapped within the framework defined by modernity—namely, the priority of historical truth over narrative meaning: one by abandoning history in favor of subjective meaning, and the other by abandoning narrative meaning in favor of dogmatic historicism.

In conclusion, the article argues that the way forward lies neither in defending the propositional model nor in abandoning the concept of authority, but rather in recovering a narrative understanding of the Bible—a path pursued in various ways in the works of Barth, Childs, and Wright.

افول روایت: سیر تاریخی بحران حجیت کتاب مقدس در الهیات مسیحی

زینب سادات میرشرف‌الدین^۱ مهراب صادق‌نیا^۲
احمدرضا مفتاح^۳ محمد حقانی‌فضل^۴

۱. دانشجوی دکتری، گروه ادیان ابراهیمی، دانشکده ادیان و عرفان دانشگاه ادیان و مذاهب، قم، ایران.

z.mirsharafoddin@urd.ac.ir

۲. دانشیار، گروه ادیان ابراهیمی دانشکده ادیان و عرفان دانشگاه ادیان و مذاهب، قم، ایران.

sadeghnia@urd.ac.ir

۳. دانشیار، گروه ادیان ابراهیمی، دانشکده ادیان و عرفان دانشگاه ادیان و مذاهب، قم، ایران.

meftah@urd.ac.ir

۴. استادیار، پژوهشکده مطالعات میان‌رشته‌ای قرآن دانشگاه شهید بهشتی، تهران، ایران.

mohammad.haghani.fazl@upd.de

نظر
نقد

افول روایت: سیر تاریخی بحران حجیت کتاب مقدس در الهیات مسیحی

چکیده	اطلاعات مقاله
بحران مدرن حجیت کتاب مقدس عموماً محصول نقد بیرونی عصر روشنگری در نظر گرفته می‌شود. این مقاله با فرضیه‌ای متفاوت، استدلال می‌کند که ریشه‌های این بحران در عمق تحولات درونی خود الهیات مسیحی نهفته است. پژوهش حاضر با بهره‌گیری از روش تاریخ‌نگاری اندیشه، سیر تطور مفهوم حجیت را از درک «کارکردی-روایی» آن در دوره آباء کلیسا تا تبدیل شدن آن به دکتترین «گزاره‌ای-بی‌خطا» در الهیات مدرسی پروتستان واکاوی می‌کند. در دوره آباء، «معنای روایت» بر «صدق تاریخی» آن اولویت داشت؛ اما در قرون وسطی، به‌ویژه در الهیات مدرسی پروتستان، این رابطه معکوس شد. در واکنش به مناقشات الهیاتی و ظهور	نوع مقاله: پژوهشی تاریخ دریافت: ۱۴۰۴/۰۸/۲۷ تاریخ اصلاح: ۱۴۰۴/۱۱/۲۰ تاریخ پذیرش: ۱۴۰۵/۰۴/۲۰ تاریخ انتشار آنلاین: ۱۴۰۵/۰۷/۰۱
استاد: میرشرف‌الدین، زینب سادات؛ صادق‌نیا، مهراب؛ مفتاح، احمدرضا؛ حقانی‌فضل، محمد. (۱۴۰۵). افول روایت: سیر تاریخی بحران حجیت کتاب مقدس در الهیات مسیحی. نقدونظر، ۳۱(۳)، صص ۱-۳۲.	کلیدواژه‌ها: حجیت کتاب مقدس، آباء کلیسا، الهیات مدرسی، بی‌خطایی، افول روایت، هانس فرای، تاریخ الهیات مسیحی.

<https://doi.org/10.22081/jpt.2025.73476.2310>

ناشر: پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی.
© ۱۴۰۵ «نویسندگان دارنده حق مؤلف مقاله خود بدون محدودیت هستند»

عقل‌گرایی، مفهوم حجیت به «بی‌خطایی مطلق» در تمامی جزئیات علمی و تاریخی تقلیل یافت. این مقاله با استفاده از چارچوب تحلیلی هانس فرای نشان می‌دهد که این گذار تاریخی، با جابه‌جایی تمرکز از «معنا» به «ارجاع»، به پدیده‌ای به نام «افول (یا کسوف) روایت کتاب مقدس» منجر شد. این امر نه تنها کتاب مقدس را در برابر نقد مدرن آسیب‌پذیر ساخت، بلکه بحرانی هرمنوتیکی را دامن زد که واکنش‌های متقابل لیبرالیسم و بنیادگرایی، پیامدهای مستقیم آن به شمار می‌روند. در نهایت، مقاله تبیین می‌کند که راه برون‌رفت از این بحران، در بازیابی فهم روایی از کتاب مقدس نهفته است.

مقدمه

کتاب مقدس به مثابه سنگ بنای ایمان و الهیات مسیحی، همواره از جایگاه رفیعی برخوردار بوده است. با این حال، در جهان مدرن، اعتماد به کتاب مقدس به مثابه منبع معتبری برای ایمان و عمل، با بحرانی عمیق و فراگیر مواجه شده است. دیوید آر. لا خاطرنشان می‌کند این بحران طی ۲۵۰ سال گذشته تشدید شده و اکنون دامن‌گیر مؤمنان عادی نیز گردیده است (Law, 2001, p. 3). این وضعیت، تمایز بنیادین میان دو مفهوم را برجسته می‌سازد: «اعتقاد به خطاناپذیری یک متن به معنای حجیت آن است؛ اما حجیت یک متن، خطاناپذیری آن را همراه ندارد» (باغبانی، ۱۳۹۵، ص ۲۴).

عوامل پرشماری در تضعیف جایگاه سنتی کتاب مقدس نقش داشته‌اند، از جمله تأکید مدرنیته بر خودمختاری عقل، بدگمانی فزاینده نسبت به مرجعیت گذشته، و شکاف فرهنگی عمیق میان جهان‌بینی باستانی و مدرن (Law, 2001, pp. 4-5). پل آختمایر، از متخصصان برجسته عهد جدید، هشدار می‌دهد این وضعیت ایمان مسیحی را در معرض خطر تقلیل به «تلاشی صرفاً انسانی برای حل مشکلات بشری» قرار داده است، مگر آنکه بتواند «جایگاه و حجیت منحصر به فردی» برای کتاب مقدس قائل شود (Law, 2001, p. 1).

روایت غالب، بحران حجیت را عمدتاً نتیجه چالش‌های فکری عصر روشنگری و پیامدهای آن می‌داند؛ گویی کتاب مقدس تا پیش از آن در دژی مستحکم قرار داشت و فقط با حملات بیرونی مدرنیته تضعیف شد. این دیدگاه، هرچند بخشی از حقیقت را بیان می‌کند، اما از پویایی‌ها و تحولات درونی سنت الهیاتی مسیحیت که خود زمینه را برای این آسیب‌پذیری فراهم آورد، غافل است. با این حال، این مقاله استدلال می‌کند که آسیب‌پذیری کتاب مقدس در برابر نقد مدرن، صرفاً محصول حملات بیرونی عصر روشنگری نبوده است. ریشه این بحران را باید در تحولات درونی سنت الهیات مسیحی جست‌وجو کرد. این بحران بازتاب‌دهنده «نابسامانی آموزه‌ای» عمیقی است؛ زیرا الهیات مدرن با تهی کردن مفاهیمی چون «وحی» از محتوای خاص مسیحی و تقلیل آن به یک مفهوم کلی و مبتنی بر عقل محض – که دیگر به شخص و رویداد تاریخی

عیسی مسیح وابسته نبود، این آموزه را در برابر چالش‌های فلسفی تضعیف کرده است (Webster, 2003, p. 21). به بیان دقیق‌تر، شیوه درک و بازتعریف مفهوم «حجیت» توسط خود کلیسا در طول قرون، ناخواسته بستر بحران‌های بعدی را فراهم آورده است. از این منظر، بحران مدرن نه یک گسست ناگهانی، بلکه نقطه اوج فرایندی تدریجی از تغییر پارادایم در هرمنوتیک کتاب مقدس است.

پرسش اصلی پژوهش حاضر این است: تحول تاریخی در فهم حجیت کتاب مقدس، چگونه زمینه را برای بحران هرمنوتیکی مدرن فراهم آورده است؟ به‌طور مشخص، این گذار از درک «کارکردی-روایی» در دوره آباء به درک «گزاره‌ای مبتنی بر بی‌خطایی فنی» چگونه به پدیده «افول (یا کسوف) روایت» منجر شد؟ فرضیه مقاله بر این مبناست که گذار به مفهوم «بی‌خطایی مطلق گزاره‌ای» در دوره مدرسی پروتستان^۱ (قرن هفدهم)، از دو جهت نقش اساسی ایفا کرد: نخست، با تعریف حجیت بر مبنای دقت فنی، کتاب مقدس را در برابر نقد تاریخی مدرن به‌شدت آسیب‌پذیر ساخت؛ و دوم، با اولویت‌بخشیدن به «صدق تاریخی» بر «معنای خود روایت»، به پدیده‌ای انجامید که از آن با عنوان «کسوف روایت کتاب مقدس» یاد می‌شود و بنیان بحران هرمنوتیکی عمیقی را پی ریخت.

روش پژوهش، تاریخی – تحلیلی است و بر دو دسته منبع تکیه دارد:

۱. منابع اولیه (آثار آباء کلیسا، متکلمان مدرسی و مصلحان)؛
۲. تحلیل‌های انتقادی منابع ثانویه (به‌ویژه آثار مورخان الهیات پروتستان مانند جک راجرز^۲ و دونالد مک‌کیم^۳ و منتقد اصلی آن‌ها، جان وودبریج^۴ و نظریه‌پردازان هرمنوتیک نظیر بروارد چایلدز^۵ و هانس فرای^۶).

1. Protestant Scholasticism

2. Jack Rogers

3. Donald McKim

4. John Woodbridge

5. Brevard S. Childs

6. Hans W. Frei

این پژوهش با بهره‌گیری از چارچوب تحلیلی هانس فرای در کتاب کسوف روایت کتاب مقدس،^۱ پیامدهای هرمنوتیکی این تحول تاریخی را ارزیابی می‌کند و نشان می‌دهد که چگونه تمرکز افراطی بر صدق گزاره‌ای، به حاشیه رانده شدن معنای روایی متن را در پی داشت.

برای فهم دقیق‌تر این گذار تاریخی و تحلیل پیامدهای آن، این پژوهش از چارچوب مفهومی ارائه‌شده توسط هانس فرای در اثر کلاسیک او، کسوف روایت کتاب مقدس، بهره می‌برد. فرای استدلال می‌کند که خوانش پیشامدرن کتاب مقدس، «معنای خود روایت»^۲ را در اولویت قرار می‌داد؛ جهان روایی متن، چارچوب اصلی برای فهم واقعیت بود و هویت شخصیت‌ها و معنای رویدادها در درون داستان شکل می‌گرفت. از نظر او، «کسوف روایت» زمانی رخ داد که این اولویت معکوس شد و تمرکز اصلی به «صدق تاریخی» گزاره‌های منفرد معطوف شد. در این وضعیت جدید، روایت کتاب مقدس دیگر چارچوب اصلی فهم واقعیت نبود، بلکه ابژه‌ای شد که اعتبارش باید توسط معیارهای بیرونی (تاریخی و علمی) سنجیده شود. این مقاله با به کارگیری این تمایز تحلیلی میان «معنا» و «ارجاع»، نشان خواهد داد که چگونه این جابه‌جایی هرمنوتیکی، ریشه‌هایی عمیق‌تر از عصر روشنگری دارد و چگونه الهیات مسیحی را در برابر بحران مدرن حجیت آسیب‌پذیر ساخت.

ساختار مقاله در سه بخش اصلی تنظیم شده است: بخش نخست، به بررسی درک کارکردی-رابطه‌ای از حجیت در دوره آباء می‌پردازد؛ بخش دوم، زمینه‌سازی الهیات مدرسی قرون وسطی برای نظام‌مندسازی الهیات و تأکید بر جنبه‌های گزاره‌ای را تحلیل می‌کند؛ و بخش سوم، به نقطه عطف این تحول در دوره مدرسی پروتستان و شکل‌گیری دکترین بی‌خطایی مطلق اختصاص دارد. در پایان، مقاله با جمع‌بندی این سیر تاریخی و تحلیل پیامدهای آن برای بحران مدرن حجیت، به نتیجه‌گیری می‌پردازد.

1. The Eclipse of Biblical Narrative

2. Meaning

۱. حجیت در دوره آباء: مفهوم کارکردی-رابطه‌ای و جهان‌روایت

برای درک مفهوم حجیت کتاب مقدس در دوره آباء کلیسا، باید از چارچوب‌های گزاره‌ای و معیارهای فنی مدرن فاصله گرفت. در این دوره، چنان‌که راجرز و مک‌کیم^۱ (۱۹۹۹، ص ۲۲) تبیین می‌کنند، کتاب مقدس نه به‌عنوان «دایرةالمعارفی از اطلاعات» برای تحلیل عینی، بلکه به‌مثابه ابزاری برای ایجاد «رابطه نجات‌بخش» و واقعیتی زنده در حیات جامعه ایمانی عمل می‌کرد. از منظر آباء، حجیت، مفهومی ایستا و صرفاً درون‌متنی نبود که فقط از طریق براهین عقلی قابل اثبات باشد، بلکه واقعیتی «کارکردی-رابطه‌ای» به شمار می‌آمد که در تعامل سه‌گانه میان شهادت روح القدس، بستر کلیسایی و غایت نجات‌بخش متن معنا می‌یافت. این رویکرد که فرانسیس یانگ^۲ (۱۹۹۷، ص ۱۹) آن را ریشه‌دار در درک آباء از «پیرنگ داستان»^۳ می‌داند، به آنان امکان می‌داد ضمن باور راسخ به منشأ الهی و بی‌خطایی اخلاقی متن، ابعاد انسانی، تاریخی و فرهنگی آن را نیز به رسمیت بشناسند و با آن به شیوه‌ای سازنده تعامل کنند.

۱-۱. حجیت در بستر کلیسا و شهادت روح القدس

در الهیات دوره آباء، حجیت کتاب مقدس به‌مثابه واقعیتی تجربه‌شده درک می‌شد، نه مجموعه‌ای از گزاره‌های نظری که اعتبارشان صرفاً از طریق براهین عقلی اثبات شود. در تقابل با رویکردهای مدرسی متأخر، سنت مسیحی اولیه بر این باور بود که اقناع نسبت به حجیت متن، نه از مجرای براهین عقلی، بلکه توسط روح القدس و در بستر جامعه ایمانی تحقق می‌یابد (Rogers & McKim, 1999, p. 22). این اقناع درونی که در قلب فرد مؤمن و در زمینه حیات کلیسایی روی می‌داد، شالوده اصلی پذیرش کتاب مقدس را همچون کلام خدا تشکیل می‌داد.

1. Rogers & McKim

2. Francis Young

3. Hypothesis

از منظر الهیات نظام‌مند، این ویژگی را می‌توان با مفهوم «تقدیس»^۱ تبیین کرد. براین اساس، کتاب مقدس نه به ذات خود، بلکه به دلیل آنکه توسط خدا برای خدمت به حضور خود-ارتباطی^۲ او جدا شده، مقدس شمرده می‌شود. قداست کتاب مقدس از سویی، «بیگانه» است؛ زیرا از خدا نشئت می‌گیرد، و از سوی دیگر، «درونی شده» است؛ زیرا ماهیت انسانی و مخلوق بودن متن را نفی نمی‌کند، بلکه آن را در مسیر هدفی الهی قرار می‌دهد (Webster, 2003, p. 37).

کلیسای اولیه با وضع معیارهای مشخص برای تشخیص متون معتبر، این رویکرد کلیسامحور را که بر محوریت جامعه ایمانی در تشخیص متون استوار بود، نهادینه ساخت. این چارچوب در مواجهه با تفاسیر بدعت‌آمیز - همچون تقابل ایرنائوس با گنوسی‌ها که با گزینش و بازآرایی متون، روایتی بیگانه می‌ساختند - نقش حیاتی ایفا می‌کرد. ایرنائوس با تأکید بر «قاعده ایمان» همچون چارچوبی فرامتنی، تضمین می‌کرد که جزئیات متن در پرتو روایت منسجم و اصلی آن فهمیده شود (Young, 1997, p. 19).

این نگرش در نظام معرفت‌شناختی آگوستین به کمال خود رسید. اصل مشهور او «ایمان می‌آورم تا بفهمم» که ریشه در خوانش کتاب اشعیا (براساس خوانش اشعیا ۷: ۹ در ترجمه سبعینیه) دارد، به‌وضوح تقدم ایمان بر فهم را نشان می‌دهد (Rogers & McKim, 1999, pp. 23-24). در این پارادایم، الهیات دانشی عملی تلقی می‌شد که غایت آن، نه اثبات انتزاعی حقایق، بلکه هدایت مؤمنان به سوی درکی عمیق‌تر از زندگی در پرتو ایمان بود. این باور اساسی که «چون خدا مؤلف حقیقت است، کلام او نمی‌تواند به هیچ وجه گمراه کند یا فریب دهد» (Woodbridge, 1982, p. 31)، نه از استدلال منطقی، بلکه از شهادت درونی روح القدس سرچشمه می‌گرفت.

این اعتماد به متن که به‌صورت مکانیکی از اصول جزمی استنتاج نمی‌شد، در تعامل زنده و پویا با روح القدس در بستر کلیسا حیات می‌یافت. این شهادت درونی تا بدان حد

1. Sanctification

2. Self-communicative presence

بنیادین بود که آگوستین، بی خطایی را «امتیاز انحصاری کلام مقدس» می دانست؛ حقیقتی که حتی فراتر از اعتبار شوراهای کلیسایی قرار می گرفت (Woodbridge, 1982, pp. 37-38)؛ از این رو حجیت در دوره آباء در ذات خود، رابطه ای پویا بین خدای وحی کننده، متن مقدس، روح شهادت دهنده و جامعه ایمانی پذیرنده بود.

۲-۱. جهان روایی کتاب مقدس: تحلیلی با الهام از فرای و آورباخ

درک آباء از حجیت کتاب مقدس با فهم آنان از ماهیت واقعیت، پیوندی ناگسستنی داشت. در تقابل با انسان مدرن که جهان را نخست از طریق علوم طبیعی می فهمد و سپس می کوشد روایت کتاب مقدس را در آن چارچوب بگنجاند، برای آباء این خود روایت کتاب مقدس بود که جهان واقعی را می ساخت. به بیان هانس فرای، جهت تفسیر کاملاً معکوس بود: «گنجاندن اندیشه، تجربه و واقعیت فرامتنی در جهان واقعی واحدی که توسط داستان کتاب مقدس شرح داده شده بود» (Frei, 1974, p. 3). مؤمن، زندگی خویش را درون این جهان روایی درک می کرد و خود را جزئی از آن داستان بزرگ می دید.

برای تبیین این جهان بینی، تمایز کوین ون هوزر^۱ میان «اسطوره» به معنای مدرن و «میتوس» به معنای ارسطویی راهگشاست. درحالی که اسطوره در دوران مدرن بار معنایی منفی دارد، میتوس ارسطویی به «طرح داستانی یکپارچه با آغاز، میانه و پایان» اشاره می کند که بر کنش های انسانی متمرکز است (Vanhoozer, 2010, p. 27). جهان آباء توسط چنین میتوس الهی فراگیری - یعنی داستان کنش خدا در تاریخ - شکل گرفته بود. این همان بینشی است که اریک آورباخ برجسته می سازد: «ما باید زندگی خود را در جهان آن بگنجانیم» (Frei, 1974, p. 3).

این جهان بینی منسجم به آباء این امکان را می داد که دانش و ابزارهای فکری عصر خود را در خدمت درک بهتر روایت اصلی قرار دهند، بی آنکه به حجیت بنیادین آن

1. Vanhoozer

آسیبی وارد شود. تمثیل آگوستین با عنوان «غنایم مصریان» به خوبی بیانگر این رویکرد است که چگونه می‌توان همچون بنی‌اسرائیل که گنج مصریان را به خدمت گرفت، از پیش‌های فلسفه‌های غیرمسیحی برای تبیین هرچه بهتر ایمان مسیحی بهره برد (Augustine, 1996, p. 125 [De Doct. II.40]).^۱ این جهان‌روایی چنان فراگیر و پرمایه بود که می‌توانست عناصر بیرونی را در خود جذب کند و معنایی تازه ببخشد.

حتی ابهامات متنی در این چارچوب، نه نقص، بلکه بخشی از مشیت الهی تلقی می‌شد. آگوستین معتقد بود این ابهامات عمدی هستند تا «تکبر با تلاش رام شود و عقل از دلدزدگی تازه گردد» (Augustine, 1996, Liber Secundus, 10). این دشواری‌ها خواننده را به تواضع فکری و تأمل عمیق‌تر فرا می‌خواند و مانع از پیش‌پاافتاده شمردن متن مقدس می‌شد. بدین ترتیب، کلیت متن با تمام پیچیدگی‌هایش در خدمت هدفی تربیتی و در چارچوب جهان‌فراگیر روایت ایفای نقش می‌کرد.

۱-۳. کارکرد نجات‌بخش متن: آگوستین و قاعدهٔ محبت

از آنجاکه الهیات در نگاه آباء، دانشی عملی تلقی می‌شد، کارکرد اصلی کتاب مقدس نیز ماهیتی عملی و وجودی داشت؛ همان‌گونه که جک راجرز و دونالد مک‌کیم اشاره می‌کنند: «کارکرد کتاب مقدس، آوردن مردم به یک رابطهٔ نجات‌بخش با خدا از طریق عیسی مسیح بود» (Rogers & McKim, 1999, p. 22). از این منظر، کتاب مقدس، نه «دایرة‌المعارف اطلاعات»، بلکه واسطه‌ای برای نجات فهمیده می‌شد. این نگاه با آنچه فرای بعدها «نجات‌شناسی عینی»^۲ نامید، هم‌خوانی دارد؛ دیدگاهی که نجات را رویدادی می‌داند که به‌طور عینی در زندگی، مرگ و رستاخیز مسیح محقق شده و

۱. ریشهٔ این تمثیل به تفاسیر اورینگن بازمی‌گردد که آن را فرایندی برای آماده‌سازی عقل می‌دانست. آگوستین علاوه بر تعالیم مسیحی، در آثار دیگر خود، از جمله در پاسخ به فاستوس مانوی (Contra Faustum) نیز به تفصیل به دفاع اخلاقی و الهیاتی از این ماجرا در سفر خروج پرداخته است (برای ارجاعات دقیق به اورینگن و فاستوس، نک: Augustine, 1996, pp. 124, 453).

2. Objective Soteriology

پرسش اصلی چگونگی تحقق آن در زندگی مؤمن است (Hunsinger, 1992, p. 119). این تأکید بر جنبه نجات بخش، در «قاعده محبت» - برجسته ترین اصل هرمنوتیکی آگوستین - به اوج می رسد. آگوستین در «در باب آموزه مسیحی»^۱ تصریح می کند: «کمال و غایت شریعت و تمامی کتب مقدس، محبت به خدا و محبت به همسایه است» (Augustine, 1996, Liber Primus, 84). این اصل نه تنها هدف نهایی تفسیر، بلکه معیار صحت آن نیز است. هر تفسیری - صرف نظر از دقت فنی - اگر به تقویت این دو بُعد محبت منجر نشود، نادرست تلقی می گردد.

برای دستیابی به این هدف، آگوستین مطالعه کتاب مقدس را به دو بخش «روش کشف معنا» و «روش ارائه آن» تقسیم می کند (Augustine, 1996, Liber Primus, 1). او با تمایز نهادن بین «اشیا» و «نشانه ها»، چارچوبی نشانه شناختی ارائه می دهد که درک سطوح مختلف معنایی متن را ممکن می سازد (Augustine, 1996, Liber Primus, 4-5). همچنین، او بر ضرورت بهره گیری از ابزارهای عالمانه مانند یادگیری زبان های اصلی برای رفع ابهامات ترجمه تأکید می ورزد (Augustine, 1996, Liber Secundus, 34). با این حال، همه این تلاش های روشمند در نهایت تابع همان هدف اصلی - فهم و تحقق پیام محبت و نجات - قرار می گیرند.

۴-۱. مفهوم «تطبیق الهی» (Accommodation) و ابعاد انسانی متن

مفهوم «تطبیق الهی»^۲ کلیدی ترین عنصری بود که به آباء کلیسا امکان می داد حجیت الهی کتاب مقدس را با ابعاد انسانی آن تلفیق کنند. این مفهوم بیانگر «اعترافی قدردانانه بود مبنی بر اینکه خدا در کتاب مقدس، خود را با شیوه های تفکر و گفتار انسانی ما سازگار کرده است» (Rogers & McKim, 1999, p. 22). این اصل در واقع، بازتابی از اصل تجسد محسوب می شد: همان گونه که خدا در مسیح به شکل انسان در آمد، در کلام مکتوب نیز

1. De doctrina Christiana

2. Accommodation

خود را با ظرفیت‌های محدود بشری تطبیق داده است (Rogers & McKim, 1999, pp. 10-11).

این رویکرد که ریشه در جهان‌بینی روایی عمیقی داشت، به آباء اجازه می‌داد زمینه انسانی وحی را به جدیت در نظر گیرند. از این منظر، خدا ادبیاتی کاملاً آسمانی را تحمیل نکرد، بلکه «از همان ادبیات انسانی که نویسندگان کتاب مقدس خلق کردند، استفاده کرد». براین اساس، نادقیق بودن‌های فنی یا محدودیت‌های علمی هرگز تهدیدی برای حجیت متن نبود؛ همان‌گونه که اشاره شده است: «خدا نیازی به تصحیح املائی بد یا نحو ضعیف نداشت» (Rogers & McKim, 1999, pp. 10-11). این موارد نه نقص، بلکه نشانه‌هایی از تواضع خداوند برای رساندن پیام نجات‌بخش بود.

در این چارچوب، مفهوم «خطا» معنایی کاملاً متفاوت از درک مدرن داشت. برای آگوستین، خطا در درجه اول مقوله‌ای اخلاقی بود. از منظر او، نویسندگان کتاب مقدس «کاملاً از خطا مبرا بودند»؛ به این معنا که هرگز عمداً دروغ نگفته‌اند (Woodbridge, 1982, p. 38)؛ اما او «مفهوم خطا را به مشکلات ناشی از محدودیت‌های دانش انسانی یا شرایط تاریخی و فرهنگی اطلاق نمی‌کرد» (Rogers & McKim, 1999, p. 31). از نظر او، این مسائل به حوزه تحقیق عالمانه تعلق داشت، نه به قلمرو اعتبار متن. در واقع، همین ابعاد انسانی روایت که از منظر آباء بخشی طبیعی از آن بود، قرن‌ها بعد توسط منتقدان مدرن به چالش کشیده شد. این رویکرد گزینشی منتقدان، دقیقاً در تضاد با نگاه آباء کلیسا مانند ایرنائوس قرار داشت که بر وحدت یکپارچه روایت تأکید می‌کرد و معتقد بود نمی‌توان بخشی از شهادت یک نویسنده را پذیرفت و بخش دیگر را رد کرد (Woodbridge, 1982, p. 32). بنابراین هرچند آباء به بی‌خطایی کتاب مقدس باور داشتند، اما این بی‌خطایی نه براساس دقت فنی مدرن، بلکه در پرتو مفهوم تطبیق و با تمرکز بر حقیقت اخلاقی و نجات‌بخش پیام فهمیده می‌شد.

به این ترتیب، در دوره آباء کلیسا، حجیت کتاب مقدس مفهومی پویا، کلیسامحور و عمیقاً کارکردی بود که بر شهادت درونی روح‌القدس در بستر جامعه ایمانی استوار می‌شد، نه بر براهین عقلی. در این پارادایم، روایت کتاب مقدس، جهانی فراگیر می‌آفرید که مؤمن باید زندگی خویش را درون آن جای دهد، نه آنکه با معیارهای

بیرونی بسنجد. هدف غایی تفسیر، نه اثبات صدق تاریخی گزاره‌ها، بلکه هدایت به سوی تحقق عملی پیام نجات‌بخش متن بود. ابعاد انسانی متن - شامل زبان، فرهنگ و محدودیت‌های علمی - نه تهدیدی برای حجیت، بلکه گواهی بر تواضع خداوند و «تطبیق» الهی با مخلوقات تلقی می‌شد. کتاب مقدس در این دوره، نه «مخزن آموزه‌ها»، بلکه «روایت بزرگ داستان خدا و جهان» فهمیده می‌شد (Wright, 2011, p. 13). در این چارچوب، «معنای روایت» بر «صدق تاریخی» تقدم داشت. این درک، یکپارچه با ظهور عقل‌گرایی انتقادی جای خود را به تحلیل‌های گزاره‌ای و دغدغه‌های تاریخی سپرد و زمینه «کسوف روایت» را فراهم آورد.

۲. حجیت در قرون وسطی: نظام‌مندسازی و تأکید گزاره‌ای

دوره قرون وسطی، به‌ویژه در اوج الهیات مدرسی، شاهد تحولی تدریجی اما بنیادین در رویکرد به کتاب مقدس بود. درحالی‌که در دوره آباء، کتاب مقدس به‌مثابه روایتی نجات‌بخش فهمیده می‌شد، در عصر مدرسی این متن به تدریج به منبعی برای ساختن نظامی الهیاتی و منطقی تبدیل گردید. این گذار هرچند جایگاه «کتاب کتاب‌ها» بودن کتاب مقدس را حفظ کرد (Colish, 1994, p. 155)، اما با جابه‌جایی کانون توجه از «داستان» به «گزاره‌های» قابل استخراج، بستر تحلیل‌های غیرروایی و بحران‌های هرمنوتیکی آتی را فراهم ساخت.

۲-۱. زمینه تاریخی: ظهور اسکولاستیک و نیاز به نظام‌مندی

با تأسیس نهادهای دانشگاهی در سده دوازدهم، نیاز به روش آموزشی منسجم در الهیات بیش‌ازپیش احساس می‌شد. این دوره به تعبیر مارشا آل. کولیش^۱، «مورخ برجسته اندیشه قرون وسطی، شاهد «بازبینی و تجدیدنظر کامل در ماهیت و روش الهیات» بود (Colish, 1994, p. 33). در پاسخ به این ضرورت، متکلمان مدرسی «الهیات نظام‌مند و

1. Marcia L. Colish

گردآوری جملات را ابزاری برای تحقق این هدف ابداع کردند» (Colish, 1994, p. 34).
 آثاری چون کتاب جملات^۱ پیتر لومبارد (۱۰۹۶-۱۱۶۰)، الهی‌دان برجسته مدرسی، با گردآوری و طبقه‌بندی منظم گزاره‌هایی از کتاب مقدس و آثار آباء، به متون درسی استاندارد بدل شدند (Colish, 1994, p. 34). این رویکرد نوین که بر سازمان‌دهی منطقی و حل تعارضات متنی متمرکز بود، به‌ناچار شیوه خوانش کتاب مقدس را نیز متحول کرد. متن مقدس دیگر صرفاً روایتی برای تأمل معنوی نبود، بلکه به مخزنی از گزاره‌های الهیاتی تبدیل شده بود که باید استخراج و سازگار می‌شدند.

هم‌زمان با ظهور چهره‌هایی چون پیتر آبلارد^۲ (۱۰۷۹-۱۱۴۲)، رویکردی انتقادی و روشمند به متون مرجع گسترش یافت. آبلارد در اثر مشهور خود آری و نه،^۳ با کنار هم قراردادن نقل‌قول‌های به‌ظاهر متناقض از آباء کلیسا، ضرورت استفاده از منطق و اصول هرمنوتیکی (مانند توجه به نیت مؤلف و زمینه تاریخی متن) را برای حل این تعارضات برجسته کرد. این تأکید فزاینده بر استدلال دیالکتیکی، نیاز به دستگاه واژگانی دقیق‌تر را تشدید کرد (Colish, 1994, p. 91) و بستر ظهور نظام‌های الهیاتی جامع را فراهم نمود.

۲-۲. کتاب مقدس به مثابه اصل بنیادین الهیات (Principium Theologiae)

در اوج الهیات مدرسی، توماس آکویناس با تلفیق فلسفه ارسطو و الهیات مسیحی، چارچوبی علمی برای الهیات ارائه کرد. از دیدگاه او، الهیات یا «تعالیم مقدس» یک «علم» به معنای ارسطویی آن بود (Davies, 2014, p. 37)، با این تفاوت که اصول اولیه خود را نه از عقل طبیعی، بلکه از «علم الهی وحی‌شده در کتاب مقدس» اخذ می‌کرد (Davies, 2014, pp. 35, 37)؛ بدین ترتیب، کتاب مقدس (Principium Theologiae) یا «اصل بنیادین الهیات» تعیین شد.

آکویناس با بازگشت به تمایز آگوستین میان «چیزها» و «نشانه‌ها»، استدلال می‌کرد

1. Sentences

2. Petrus Abaelardus

3. Sic et Non

که در کتاب مقدس، هم کلمات و هم چیزهایی که به آن‌ها اشاره می‌شود، ویژگی نشانه‌بودن دارند. معنای تحت‌اللفظی به نشانه‌بودن کلمات مربوط می‌شود؛ درحالی‌که معنای روحانی از نشانه‌بودن چیزها نشأت می‌گرفت. این استدلال نشان می‌داد که معنای روحانی همواره بر معنای تحت‌اللفظی استوار است (Steinmetz, 1980, p. 31).

این بازتعریف اگرچه حجیت کتاب مقدس را تقویت می‌کرد، در عمل موجب جابه‌جایی توجه از کلیت روایی متن به گزاره‌های منفرد شد. وظیفه متکلم دیگر غوطه‌ووری در داستان نجات نبود، بلکه استخراج اصول اولیه از متن و سپس «حرکت از باور به سوی اثبات» با ابزارهای منطقی بود (Davies, 2014, pp. 39-40). الهیات به فرایندی تبدیل شد که در آن گزاره‌های وحیانی نقش مقدمات قیاس منطقی را ایفا می‌کردند. این گذار به تضعیف تدریجی اهمیت «شکل روایی» متن انجامید. روایت‌ها به ظرف‌هایی برای گزاره‌های اعتقادی تقلیل یافتند و این گزاره‌ها بودند که در دستگاه علمی الهیات از اهمیت بنیادین برخوردار شدند.

۲-۳. افزایش تأکید بر سازگاری منطقی

روش مدرسی که بر چارچوب «کوئستیو» (پرسش و پاسخ) استوار بود، ذاتاً بر حل تعارضات منطقی متمرکز شده بود. در این روش، پرسشی الهیاتی مطرح می‌شد، سپس استدلال‌هایی علیه موضع (اعتراضات) و دلایلی له آن (موضع مقابل) ارائه می‌گردید، و در نهایت، استاد با پاسخ اصلی و رد نظام‌مند اعتراضات، به نتیجه‌گیری منطقی دست می‌یافت. این رویکرد که در جامع الهیات^۱ آکویناس به کار رفته بود، مستلزم آن بود که تمامی منابع مرجع، اعم از کتاب مقدس و آثار آباء، کلیتی منسجم و عاری از تناقض در نظر گرفته شوند.

این روش ریشه در سنت تفسیر آکادمیک داشت که با «حواشی» توضیحی در حاشیه متون مقدس آغاز شده و به تدریج به تفاسیر نظام‌مند تبدیل شده بود. با گسترش این

1. Summa Theologiae

حواشی، متن اصلی کتاب مقدس در صفحه کوچک‌تر می‌شد تا فضای بیشتری برای توضیحات فراهم آید (Pelikan, 2006, p. 134). هم‌زمان، قالب «درس مستمر» - تفسیر آیه‌به‌آیه کتاب مقدس در خدمات عبادی - به محیط آکادمیک راه یافت و به بخشی از برنامه درسی الهیات تبدیل شد. توماس آکویناس با کار روی چنین تفاسیری، «استاد صفحه مقدس» شناخته می‌شد (Pelikan, 2006, p. 135).

چنین تأکید فزاینده‌ای بر سازگاری منطقی، به غنای تحلیلی الهیات افزود، اما پیامدهای هرمنوتیکی مهمی داشت. روایت‌های کتاب مقدس با تمام پیچیدگی‌ها و ابهاماتشان، ناگزیر به گزاره‌هایی منطقی تبدیل شدند که باید با یکدیگر و با گزاره‌های مستخرج از سنت کلیسایی سازگار شوند. این امر اگرچه در ظاهر با وحدت کتاب مقدس هم‌خوانی داشت، در عمل به نادیده گرفتن «بافت روایی» و ویژگی‌های ادبی هر متن انجامید. تمرکز بر استخراج گزاره‌های سازگار، جای درک روایت و پیرنگ داستان‌ها را گرفت و زمینه‌ساز خوانشی شد که در آن معنای هر بخش براساس جایگاه منطقی‌اش در نظام الهیاتی سنجیده می‌شد، نه در پیوند با روایت مربوطه.

۲-۴. حجیت مطلق تفسیر کلیسا از کتاب مقدس

در سراسر دوره قرون وسطی، باور به حجیت مطلق و خطاناپذیری کتاب مقدس، به مثابه اصلی تخطی‌ناپذیر، پذیرفته شده بود. آکویناس با این پیش‌فرض که «ایمان بر حقیقتی خطاناپذیر استوار است»، هر ادعای معارض با کتاب مقدس را بی‌اعتبار می‌دانست (Davies, 2014, p. 42). او کتاب مقدس را دارای حجیت برای استدلال‌های قطعی در الهیات می‌شناخت و حجیت معلمان کلیسا را در مرتبه‌ای پایین‌تر قرار می‌داد (Davies, 2014, p. 40).

با وجود این، این باور به حجیت مطلق همواره در پیوندی تنگاتنگ با نقش تفسیری نهاد کلیسا معنا می‌یافت. متون مقدس به مثابه «معدنی از گزاره‌های اعتقادی» نگریسته می‌شدند که آیات منفردش برای تثبیت دگم‌ها به کار می‌رفت. کتاب مقدس کلام بی‌خطای خدا تلقی می‌شد، اما حجیت آن در عمل تابع حجیت کلیسا بود (Hammer, 1993, p. 66).

این الگوی «حجیت مطلق اما مشروط» بدین معنا بود که مؤمن عادی نمی‌توانست بدون راهنمایی سنت کلیسایی، به فهم درستی از کتاب مقدس دست یابد. اعتقادنامه‌هایی مانند اعتقادنامه رسولان و نیقیه، جزئی از متن کتاب مقدس نبودند، در عمل همانند منابع معتبر تفسیر، عمل می‌کردند (Davies, 2014, pp. 40-41). این ساختار دوجبه‌ای از یک سو، حجیت ذاتی متن را حفظ می‌نمود و از سوی دیگر، با قراردادن کلید تفسیر نهایی در دستان کلیسا، مانع تکثرگرایی تفسیری می‌شد. این پیوند ناگسستنی، بعدها در دوره اصلاحات پروتستانی، به کانون مناقشه تبدیل گردید.

بدین ترتیب، دوره قرون وسطی با محوریت نظام‌مندسازی الهیات و ارتقای آن به جایگاه یک «علم» مبتنی بر اصول و حیانی، گامی اساسی در جهت تأکید بر جنبه‌های گزاره‌ای کتاب مقدس برداشت. این تحول جایگاه محوری کتاب مقدس را به مثابه منبع بی‌خطای وحی الهی حفظ کرد، اما در عمل موجب انتقال تدریجی کانون هرمنوتیکی از درک کلیت «داستان» به استخراج و سازگارسازی «گزاره‌های» منفرد گردید. روش مدرسی با تأکید ویژه بر سازگاری منطقی درونی، این گرایش را تقویت کرد و روایت‌های کتاب مقدس را به منابعی برای استخراج مقدمات قیاس‌های الهیاتی تبدیل نمود. حجیت مطلق متن همچنان مورد تأکید بود، اما این حجیت در عمل پیوندی ناگسستنی با مرجعیت تفسیری انحصاری کلیسا داشت. این مجموعه تحولات، با اولویت‌بخشیدن به تحلیل گزاره‌ای و منطقی، ناخواسته بستر را برای رویکردهای غیروایی به متن فراهم آورد و در نهایت، به جدایی میان «معنای تفسیری» و «ارجاع تاریخی» انجامید؛ جدایی شکننده‌ای که در آستانه دوران مدرن به «کسوف روایت کتاب مقدس» منجر شد.

۳. نقطه عطف: حجیت به مثابه بی‌خطایی مطلق و آغاز کسوف روایت

دوره پس از اصلاحات پروتستانی، به ویژه از قرن هفدهم به بعد، نقطه عطف و تعیین‌کننده در تحول مفهوم حجیت کتاب مقدس به شمار می‌رود. اگر دوره آباء را عصر سیطره جهان روایت، و دوره مدرسی قرون وسطی را بستر ساز تحلیل‌های گزاره‌ای

بدانیم، در این برهه تاریخی، حجیت که پیش از این مفهومی اساساً کارکردی و وابسته به کلیسا بود، به شکلی فزاینده با ویژگی‌ای درون‌متنی و فنی گره خورد: «بی‌خطایی مطلق کلامی». این تحول اساسی که در بستر مجادلات فرقه‌ای شدید و ظهور عقل‌گرایی رخ داد، نه تنها کتاب مقدس را در برابر نقد تاریخی، آسیب‌پذیر ساخت، بلکه با تغییر مسیر بنیادین هرمنوتیک، به پدیده‌ای انجامید که پیش‌تر از آن با عنوان «کسوف روایت کتاب مقدس» یاد شد.

۳-۱. زمینه تاریخی پیچیده

این تحول بنیادین پاسخی به دو چالش عمده الهیات پروتستان بود. چالش نخست از اصل (فقط کتاب مقدس)^۱ نشئت می‌گرفت که در بستر نارضایتی عمومی از فساد مالی و اخلاقی کلیسای کاتولیک مطرح شد (طباطبایی ستوده و خواص، ۱۴۰۱، ص ۱۲۷). این اصل، پروتستان‌ها را از مرجعیت تفسیری سنتی جدا ساخته بود. در غیاب نهاد تفسیری نهایی، نیاز مبرمی به یافتن مبنایی مستقل و عینی برای اثبات حجیت در خود متن احساس می‌شد. پرسش اساسی این بود: اگر کتاب مقدس تنها مرجع بی‌خطای ایمان است، این بی‌خطایی چگونه باید تعریف می‌شد تا در برابر ادعاهای مرجعیت ازسوی کاتولیک تاب آورد؟

تأکید بر «فقط کتاب مقدس» به راحتی می‌توانست حجیت هزارساله کلیسای کاتولیک را به چالش بکشد (طباطبایی ستوده و خواص، ۱۴۰۱، ص ۱۳۰). این چالش از دیدگاه کاتولیک، تهدیدی جدی برای مرجعیت انحصاری کلیسا در تفسیر کتاب مقدس به شمار می‌رفت. به بیان مارک نول،^۲ تأکید فزاینده بر حجیت کتاب مقدس در قرن هجدهم از آن جهت بود که «وزن دیگر مراجع کهن مسیحی به سرعت رو به کاهش بود» (Noll, 2003, p. 253).

1. Sola Scriptura

2. Mark Noll

دومین چالش، از تحولات فضای فکری قرن هفدهم نشئت می‌گرفت که به‌طور فزاینده تحت تأثیر عقل‌گرایی و نیاز به «یقین» عینی قرار داشت. مجادلات فرقه‌ای بی‌پایان و اختلافات درونی پروتستان‌ها، نیاز به معیاری عینی برای حل اختلافات دگماتیک را تشدید کرد. در چنین فضایی، حجیت کتاب مقدس باید به‌گونه‌ای بازتعریف شود که در برابر شکاکیت فزاینده مقاومت کند. این نیاز به یقین، الهی‌دانان پروتستان را به‌سوی تعریفی از حجیت سوق داد که بر ویژگی‌های عینی و قابل اثبات خود متن متمرکز بود، نه تجربه درونی روح‌القدس.

۲-۳. تحول بنیادین به‌سوی بی‌خطایی فنی

در پاسخ به این چالش‌ها، الهیات مدرسی پروتستان به تدریج از درک مصلحان اولیه، مانند لوتر و کالون، فاصله گرفت؛ مصلحانی که حجیت را در کارکرد نجات‌بخش متن و با به رسمیت شناختن «تطبیق الهی» می‌دیدند (Rogers & McKim, 1999, pp. 78-79, 109-110). این جریان فکری به سمت تدوین دکترینی فنی و نظام‌مند در باب الهام حرکت کرد. متکلمان بعدی مانند فرانسیس تورتن^۱ (۱۶۲۳-۱۶۸۷) تعریفی سخت‌گیرانه‌تر ارائه دادند. در این رویکرد نوین، «حجیت کتاب مقدس دیگر در کارکرد آن که وساطت در نجات بود، قرار نداشت، بلکه در کلمات بی‌خطا از نظر علمی» تعریف می‌شد (Rogers & McKim, 1999, p. 459). این گذار، کتاب مقدس را به مجموعه‌ای از گزاره‌های بی‌خطا تقلیل داد، نه محصولی از «کنش ارتباطی تثلیثی» خداوند (Vanhoozer, 2010, p. 46). در مقابل این دیدگاه، الهی‌دانانی چون کوین ون‌هوزر^۲ رویکردی مبتنی بر «تألیف تثلیثی» را پیشنهاد می‌کنند که در آن، رابطه خدا با متن نه به‌صورت دیکته، بلکه به‌مثابه کنش پویای پدر، پسر و روح‌القدس بازتعریف می‌شود (Vanhoozer, 2010, p. 48). این گذار تاریخی، مفهوم حجیت را به‌شکلی گسست‌ناپذیر با «بی‌خطایی مطلق در

1. Francis Turretin

2. Vanhoozer

تمامی جزئیات» پیوند زد. توریتین با قاطعیت اعلام می‌کرد: «پیامبران حتی در کوچک‌ترین جزئیات نیز اشتباه نکردند. اینکه بگوییم آن‌ها اشتباه کردند، کل کتاب مقدس را در معرض تردید قرار می‌دهد» (Rogers & McKim, 1999, p. 176). دامنه این بی‌خطایی دیگر فقط به مسائل الهیاتی و اخلاقی محدود نبود، بلکه تمام «گزاره‌های واقعیت، خواه علمی، تاریخی یا جغرافیایی» را در بر می‌گرفت (Rogers & McKim, 1999, p. 288). از این منظر، هر خطای ظاهری، هرچند ناچیز، تهدیدی وجودی برای کل بنای حجیت متن تلقی می‌شد.

این دکترین در مکتب الهیاتی پرینستون قرن نوزدهم، به‌ویژه در آثار چهره‌هایی چون چارلز هاج،^۱ آ. آ. هاج^۲ و بی. بی. وارفیلد^۳ به اوج خود رسید. این متکلمان بر منشأ متافیزیکی کتاب مقدس تأکید داشتند و الهام را «نفوذ خارق‌العاده و کاملاً فوق طبیعی که سخنان نویسندگان را کاملاً خطاناپذیر می‌سازد»، می‌دانستند (حقانی‌فضل و سلیمانی اردستانی، ۱۳۸۹، ص ۱۳۸).

وارفیلد با تأکید بر نظارت روح‌القدس که «محصول نهایی را از هر ناسازگاری حفظ می‌کند»، نتیجه می‌گرفت که این امر «همه حقیقت را تضمین می‌کند» (Warfield et al., 1948, p. 173). در مواجهه با چالش‌های نقد تاریخی و علوم جدید، این متکلمان راهبرد تمرکز بر «نسخه‌های اصلی» را در پیش گرفتند. آنان استدلال می‌کردند که تنها متونی که مستقیماً از قلم نویسندگان الهام‌یافته صادر شده‌اند، از بی‌خطایی مطلق برخوردارند (Warfield et al., 1948, p. 19; Rogers & McKim, 1999, p. 289). این استراتژی دفاعی در ظاهر دکترین بی‌خطایی را مصون می‌داشت، اما در عمل حجیت را به متونی ایدئال و غیرقابل دسترس گره می‌زد. از این پس، حجیت دیگر واقعیتی زنده در حیات جامعه ایمانی نبود، بلکه به ویژگی‌ای فنی درباره متونی تبدیل شد که وجود خارجی نداشتند.

-
1. Charles Hodge
 2. A. A. Hodge
 3. B. B. Warfield

۳-۳. پیامدهای هرمنوتیکی: کسوف روایت (تحلیل مبتنی بر فرای)

این تحول تاریخی مبتنی بر بی خطایی گزاره‌ای، پیامدهای هرمنوتیکی ویرانگری داشت که هانس فرای آن را «کسوف روایت کتاب مقدس» صورت‌بندی می‌کند. این کسوف را می‌توان در سه جنبه کلیدی ردیابی کرد:

نخست، شاهد «واژگونی جهت تفسیر» هستیم. در خوانش پیشانقدی، «جهان واقعی واحدی که توسط داستان کتاب مقدس شرح داده شده بود»، چارچوب فراگیری تشکیل می‌داد که اندیشه و تجربه باید درون آن گنجانده شود (Frei, 1974, p. 3). در آن پارادایم، این روایت کتاب مقدس بود که جهان خواننده را تفسیر می‌کرد. با این حال، ظهور مدرنیته و انتقال توجه به صدق تاریخی گزاره‌های منفرد، این رابطه را دگرگون ساخت؛ به گونه‌ای که «جهت تفسیر اکنون نسبت به گذشته وارونه گردید» (Frei, 1974, p. 5). اکنون این جهان - با معیارهای عقلانی و علمی خود - موضع داوری گرفته است و باید روایت کتاب مقدس را تأیید کند. پرسش محوری بدین ترتیب دگرگون شد: «آیا داستان‌ها آنچه را که ما به مثابه جهان واقعی درک می‌کنیم، به درستی توصیف می‌کنند؟» (Frei, 1974, p. 5). این وارونگی، حجیت ذاتی روایت را از آن ستاند و آن را به ابژه‌ای تبدیل کرد که اعتبارش باید از بیرون سنجیده شود.

پیامد مستقیم این وارونگی، «خلط مفهومی ویرانگر» میان «تاریخ‌مانندی»^۱ و «تاریخ واقعی»^۲ بود. فرای استدلال می‌کند که بسیاری از روایت‌های کتاب مقدس، دارای کیفیتی «واقع‌گرایانه» یا «تاریخ‌مانند» هستند (Frei, 1974, p. 13). در خوانش پیشانقدی، این «شکل روایی واقع‌گرایانه» به خودی خود حامل معنای تحت‌اللفظی بود و صدق تاریخی آن نیز به‌طور طبیعی از همین صورت روایی استنباط می‌شد (Frei, 1974, p. 1). اما در هرمنوتیک مدرن، این دو مقوله کاملاً از یکدیگر جدا افتادند و «تاریخ‌مانندی» که حامل معنای تحت‌اللفظی بود، به «تاریخ به مثابه ارجاع آشکار به واقعیات بیرونی» تقلیل یافت (Frei, 1974, p. 12).

1. History-Likeness

2. Actual History

به بیان دقیق تر، مسئله اصلی تقلیل معنا به مسئله «صدق تاریخی» بود؛ به گونه ای که به جای جست و جوی معنا درون «شکل روایی واقع گرایانه» آن، کانون بحث بر اثبات یا رد این ادعا متمرکز شد که آیا رویدادهای توصیف شده «واقعاً و به طور عینی رخ داده اند» یا خیر. فرای توضیح می دهد: «کیفیت واقع گرایانه یا تاریخ مانند روایت های کتاب مقدس، بلافاصله به مسئله کاملاً متفاوت تاریخی بودن یا نبودن روایت واقع گرایانه تبدیل شد» (Frei, 1974, p. 16). این جابه جایی مفهومی به غفلت از «اهمیت بنیادین شکل تحت اللفظی و روایی داستان ها برای معنای آن ها» انجامید (Frei, 1974, p. 12).

این جابه جایی کانون توجه از «معنای روایت» به «صدق تاریخی»، پیامدهای گسترده ای در هر دو سنت پروتستان و کاتولیک به همراه داشت و عملاً هر دو گروه را در زمینی که مدرنیته تعریف کرده بود، درگیر ساخت. از یک سو، در الهیات پروتستان محافظه کار، تلاش برای دفاع از حجیت کتاب مقدس به دفاعی گزاره ای تبدیل شد؛ برای مثال، مدافعان بی خطایی می کوشیدند با استناد به تحقق پیش گویی هایی مانند پراکنده شدن قوم اسرائیل یا تولد مسیح از باکره، صدق تاریخی و در نتیجه منشأ الهی متن را اثبات کنند (حقانی فضل و سلیمانی اردستانی، ۱۳۸۹، ص ۱۴۰). از سوی دیگر، در الهیات کاتولیک، این تمرکز بر تاریخت به بحرانی دیگر منجر شد: بروز شکاف میان «عیسای تاریخی» که توسط نقد تاریخی بازسازی می شد و «مسیح ایمانی» که موضوع پرستش کلیسا بود، که از سوی کلیسای کاتولیک تهدیدی برای ابعاد وحیانی و بنیادین ایمان تلقی می گردید. در هر دو وضعیت، معنای درونی و جهان ساز داستان، کاملاً تحت الشعاع مجادلات درباره ارجاع بیرونی و صدق تاریخی آن قرار گرفت و این تغییر کانون، جوهر اصلی پدیده «کسوف روایت» را تشکیل می دهد.

جنبه دوم این کسوف، آسیب پذیری بی سابقه کتاب مقدس در برابر نقد مدرن بود. این تحول هرمنوتیکی که در دکترین بی خطایی مطلق الهیات مدرسی پروتستان به اوج رسید، به گونه ای متناقض نما، کتاب مقدس را بیش از هر دوره دیگری در برابر نقد مدرن آسیب پذیر ساخت. با تعریف حجیت بر مبنای دقت فنی و صدق تاریخی در تمامی جزئیات، مدافعان کتاب مقدس ناخواسته عرصه نبرد را به قلمرویی منتقل کردند

که در آن، ابزارهای نقد تاریخی و علوم جدید از مزیت کامل برخوردار بودند. هر تناقض ظاهری، نادقیقی یا تعارض با یافته‌های علمی نوین، دیگر نشانه‌ای از «تطبیق الهی» تفسیر نمی‌شد، بلکه تهدیدی مستقیم برای تمامی ساختار حجیت و الهام الهی متن محسوب می‌شد.

این آسیب‌پذیری، به‌ویژه در مواجهه با متون پیش‌گویانه، آشکار شد؛ برای نمونه، می‌توان به پیش‌گویی عیسی دربارهٔ رؤیت ملکوت خدا توسط برخی شاگردان پیش از مرگ اشاره کرد که محقق نشد (مرقس ۹: ۱). همچنین، پیش‌گویی او دربارهٔ سه شبانه‌روز ماندن در دل خاک (متی ۱۲: ۴۰) با روایت مصلوب‌شدن در روز جمعه و رستاخیز در بامداد یکشنبه هم‌خوانی ندارد. افزون‌بر این، وعدهٔ ملاقات با حواریون در جلیل (متی ۲۸: ۷) در تقابل با روایت ملاقات در اورشلیم قرار می‌گیرد (لوقا ۲۴: ۳۶). این گونه موارد که در چارچوب پیشین با مفهوم «تطبیق الهی» قابل درک بودند، در پارادایم جدید معیار صدق تاریخی، به چالش‌هایی جدی برای حجیت متن تبدیل شدند.

جنبهٔ سوم کسوف، پیامدهای عملی آن در الهیات قرن نوزدهم بود. این سناریو به‌روشنی در مجادلات الهیاتی این دوره متجلی شد. الهی‌دانان مکتب پرینستون (جریانی محافظه‌کار در الهیات پروتستان قرن نوزدهم که بر بی‌خطایی کتاب مقدس تأکید داشت) باتکیه بر روش استقرایی و «حقایق» برای اثبات بی‌خطایی، خود را در موضعی انفعالی قرار دادند. با ظهور شواهد فزاینده و متناقض از سوی نقد تاریخی و علوم طبیعی، آنان به‌طور مداوم مجبور به عقب‌نشینی‌های تاکتیکی شدند (Rogers & McKim, 1999, p. 329). راهبرد نهایی آنان – یعنی پناه‌بردن به ایدهٔ «نسخه‌های اصلی» بی‌خطا – در عمل نوعی اعتراف ضمنی به این واقعیت بود که متون موجود، معیارهای سخت‌گیرانه بی‌خطایی را برآورده نمی‌سازند؛ بدین ترتیب، دکترین بی‌خطایی که باهدف ایجاد سنگری در برابر مدرنیته طراحی شده بود، خود به نقطهٔ آسیب‌پذیر الهیات محافظه‌کار تبدیل شد و بحران اعتماد به کتاب مقدس را تعمیق بخشید.

در نتیجه، باید گفت این گذار صرفاً یک تغییر الهیاتی نبود، بلکه دگرگونی‌ای هرمنوتیکی در خود مفهوم «خواندن» کتاب مقدس به شمار می‌رفت. کلیسا به تدریج

مهارت «چگونگی خوانش» روایت را به مثابه یک داستان زنده و معنابخش از دست داد و در عوض، در مجادلات بی‌فرجام درباره «چگونگی اثبات» آن مانند یک سند تاریخی کاملاً دقیق غرق شد. این «کسوف» که روایت را در سایه قرار داد، سایه بلند خود را بر سراسر الهیات قرن بیستم افکند و مسیر را برای واکنش‌های افراطی لیبرالیسم و بنیادگرایی هموار ساخت.

۳-۴. چشم‌اندازهای معاصر: راهی برای بازیابی روایت

تحلیل تاریخی نشان می‌دهد راه برون‌رفت از بحران مدرن حجیت، نه در دفاع متعصبانه از مدل گزاره‌محور بی‌خطایی است و نه در رهاکردن کامل مفهوم حجیت، بلکه در بازیابی فهمی روایی از کتاب مقدس نهفته است. بازگشت به درکی که روایت کتاب مقدس را، نه مجموعه‌ای از گزاره‌های قابل اثبات، بلکه داستان بزرگ تعامل خدا با جهان می‌داند، می‌تواند راه خروج از بن‌بست‌های فعلی باشد. این به معنای بازگشتی ساده‌انگارانه به تفسیر پیشانقدی نیست، بلکه بهره‌گیری هوشمندانه از بینش‌های نقد تاریخی و ادبی مدرن برای درکی عمیق‌تر از خود روایت است.

الهی‌دانان برجسته جریان نو-ارتدکس و پسالیبرال دقیقاً چنین پروژه‌ای را در پیش گرفته‌اند. کارل بارت^۱ با تأکید بر «وحی به مثابه رویدادی» زنده در شخص مسیح، کتاب مقدس را شاهدهی انسانی بر آن رویداد می‌داند و کانون حجیت را از بی‌خطایی لفظی به مواجهه ایمانی با کلام زنده خدا منتقل می‌کند (Barth, 2003). بروارد چایلدز با «رویکرد قانون‌مدار» خود، بر نقش «جامعه ایمانی» در شکل‌دهی و تفسیر کتاب مقدس تأکید می‌ورزد و حجیت را در تعامل پویای بین متن، سنت و هدایت روح القدس جست‌وجو می‌کند (Childs, 1993). نیکلاس توماس رایت^۲ با الگوی «نمایشنامه ناتمام»، کتاب مقدس را روایت بزرگ نجات‌بخشی معرفی می‌کند که کلیسا به مشارکتی خلاقانه در ادامه آن

1. Karl Barth

2. Nicholas Thomas Wright

فراخوانده شده است (Wright, 1992). این الگو، روایت کتاب مقدس را همچون نمایش نامه پنج پرده‌ای در نظر می‌گیرد: آفرینش، هبوط، اسرائیل، عیسی، و کلیسا (Wright, 2011, p. 122). از این منظر، کلیسا به مثابه بازیگرانی است که باید پرده پنجم را به شیوه‌ای «بداهه‌پردازانه» و وفادار به متن به اجرا درآورند (Wright, 2011, p. 127). این رویکردها در یک نقطه مشترک هستند: همگی در تلاش‌اند تا از «کسوف روایت» خارج شوند و حجیت را همچون رابطه‌ای با داستان زنده خدا بازتعریف کنند. این مقاله با نشان دادن چگونگی و چرایی «کسوف روایت»، ضرورت تاریخی چنین پروژه‌هایی را برای بازسازی اعتماد به کتاب مقدس در جهان مدرن آشکار ساخته است. راه پیش‌رو، نه در اثبات روایت، بلکه در زندگی کردن درون آن است.

نتیجه‌گیری

این مقاله سیر تطور مفهوم حجیت کتاب مقدس را از دوران آباء کلیسا تا آستانه عصر مدرن بررسی کرد و نشان داد که بحران مدرن حجیت، بیش از آنکه محصول نقد بیرونی عصر روشنگری باشد، ریشه در تحولات درونی الهیات مسیحی دارد. این مسیر تاریخی، سفری از درکی «کارکردی-روایی» به سوی دکترونی «گزاره‌ای-بی‌خطا» را به تصویر می‌کشد. در دوره آباء، حجیت کتاب مقدس در بستر زندگی کلیسا، تجربه و از طریق شهادت درونی روح القدس تأیید می‌شد. روایت کتاب مقدس، جهان واقعی مؤمنان را می‌ساخت و کارکرد اصلی آن هدایت به سوی نجات بود. ابعاد انسانی متن در پرتو مفهوم «تطبیق الهی» فهمیده می‌شد و معنای نجات‌بخش روایت، تقدیمی آشکار بر دقت فنی جزئیات آن داشت.

در دوره قرون وسطی و با ظهور الهیات مدرسی، کانون توجه از کلیت داستان به استخراج و نظام‌مندسازی «گزاره‌های» الهیاتی تغییر یافت. کتاب مقدس به منبعی برای اصول اولیه علم الهیات تبدیل شد. این روند در دوره پس از اصلاحات و در بستر الهیات مدرسی پروتستان به اوج خود رسید. در واکنش به نیاز یافتن مبنایی عینی در

تقابل با مرجعیت کاتولیک و هم‌زمان با ظهور عقل‌گرایی، حجیت کتاب مقدس با دکترین «بی‌خطایی مطلق کلامی» در همه جزئیات گره خورد و به ویژگی‌ای ایستا و فنی تقلیل یافت.

تحلیل تاریخی ارائه‌شده، فرضیه اصلی این مقاله را تأیید می‌کند. تحول مفهوم حجیت به سمت «بی‌خطایی مطلق گزاره‌ای»، نه تنها کتاب مقدس را در برابر نقد تاریخی مدرن آسیب‌پذیر ساخت، بلکه به بحرانی هرمنوتیکی دامن زد. این تحول، حجیت را به ویژگی‌ای ایستا تبدیل کرد که به جای اتکا بر قدرت دگرگون‌ساز پیام متن، بر دقت فنی جزئیات آن استوار شده بود. پیامد ژرف‌تر این تحول، چیزی است که هانس فرای آن را «کسوف روایت کتاب مقدس» نام نهاده است. با اولویت یافتن دغدغه‌های مربوط به «صدق تاریخی» گزاره‌ها، خودِ روایت و معنای درونی آن به حاشیه رانده شد. «معنا» که در شکل روایی جهان داستان نهفته بود، تحت الشعاع مجادلات درباره «ارجاع» یا مطابقت با «واقعیات عریان تاریخی» قرار گرفت. کلیسایی که برای قرن‌ها «روش خواندن» روایت کتاب مقدس را می‌دانست، به تدریج این مهارت بنیادین را از دست داد. این «آمیختگی ویرانگر میان تاریخ‌مانندی و تاریخ واقعی» و این «واژگونی جهت تفسیر»، موجب شد روایت کتاب مقدس، آن حجیت جهان‌ساز خود را از دست بدهد.

بحران حجیت کتاب مقدس در قرون نوزدهم و بیستم را می‌توان پیامدی مستقیم از این «کسوف» دانست. الهیات مدرن این وضعیت را با دو واکنش افراطی پاسخ داد: از یک سو، الهیات لیبرال که ناتوانی در «اثبات» صدق تاریخی روایت‌ها را پذیرفت، این روایت‌ها را به اسطوره یا بیان تجارب دینی تقلیل داد و پیوند حیاتی میان داستان و تاریخ را گسست. از سوی دیگر، الهیات بنیادگرا با پافشاری جزمی بر «اثبات» صدق تاریخی جزئیات متن، خود را از گفت‌وگوی سازنده با جهان مدرن محروم ساخت. همان‌طور که دیوید استاینمزر اشاره می‌کند، تا زمانی که روش تاریخی - انتقادی به بازنگری مبانی نظری خود نپردازد و نظریه‌ای هرمنوتیکی متناسب با ماهیت متن مقدس ارائه

ندهد، در محافل آکادمیک محصور خواهد ماند. این وضعیت، هر دو جریان لیبرال و بنیادگرا را در چارچوب تعریف شده توسط مدرنیته نگه داشت؛ چارچوبی که در آن، اولویت با صدق تاریخی بود، نه معنای روایی. هر دو جریان فکری، قربانیان «کسوف روایت» بودند؛ یکی با رها کردن تاریخ به نفع معنایی صرفاً ذهنی، و دیگری با رها کردن معنای روایی به نفع تاریخ گرایی جزمی.

نظر
صدر

سال سی و یکم، شماره ۳، ۱۴۰۵

فهرست منابع

- * کتاب مقدس. (چاپ پنجم). (۲۰۰۹م). لندن: انتشارات ایلام.
- باغبانی. (۱۳۹۵). بررسی تطبیقی خطاناپذیری و حجیت متون مقدس ادیان ابراهیمی، معرفت ادیان، ۲۶(۷)، صص ۲۳-۳۴.
- حقانی فضل، محمد؛ سلیمانی اردستانی، عبدالرحیم. (۱۳۸۹). بررسی استدلال‌های مدافعان خطاناپذیری کتاب مقدس. فلسفه دین، ۷(۶)، صص ۱۳۵-۱۵۸.
- طباطبایی ستوده، سید احمد؛ خواص، امیر. (۱۴۰۱). پروتستانیزم و ایجاد بحران در مرجعیت دینی. معرفت ادیان، ۱۴(۵۳)، صص ۱۲۵-۱۴۲.
- Augustine. (1996). *De doctrina Christiana* (R. H. Green, Ed. & Trans.). Oxford: Clarendon Press.
- Barth, K. (2003). *Church dogmatics: The doctrine of God, Volume 2, Part 2: The election of God; The command of God*. London: Bloomsbury Publishing.
- Childs, B. S. (1993). *Biblical theology of the Old and New Testaments: Theological reflection on the Christian Bible*. Minneapolis, MN: Fortress Press.
- Colish, M. L. (1994). *Peter Lombard* (Vol. 41). Leiden: Brill.
- Davies, B. (2014). *Thomas Aquinas's Summa theologiae: A guide and commentary*. Oxford: Oxford University Press.
- Frei, H. W. (1974). *The eclipse of biblical narrative: A study in eighteenth and nineteenth century hermeneutics*. New Haven, CT: Yale University Press.
- Hammer, R. (1993). Authority of the Bible. In B. M. Metzger & M. D. Coogan (Eds.), *The Oxford companion to the Bible* (pp. 65-68). New York: Oxford University Press.
- Hunsinger, G. (1992). Hans Frei as theologian: The quest for a generous Orthodoxy. *Modern Theology*, 8(2), pp. 103-128.

- Law, D. R. (2001). *Inspiration: New century theology*. London: Continuum.
- Noll, M. A. (2003). *The rise of evangelicalism: The age of Edwards, Whitefield and the Wesleys* (A History of Evangelicalism, Vol. 1). Downers Grove, IL: InterVarsity Press.
- Pelikan, J. (2006). *Whose Bible is it?: A short history of the Scriptures*. New York: Penguin Group.
- Rogers, J., & McKim, D. K. (1999). *The authority and interpretation of the Bible: An historical approach*. Eugene, OR: Wipf and Stock Publishers.
- Steinmetz, D. C. (1980). The superiority of pre-critical exegesis. *Theology Today*, 37(1), pp. 27-38.
- Vanhoozer, K. J. (2010). *Remythologizing theology: Divine action, passion, and authorship*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Warfield, B. B., Craig, S. G., & Van Til, C. (1948). *The inspiration and authority of the Bible*. Philadelphia, PA: Presbyterian and Reformed Publishing Company.
- Webster, J. (2003). *Holy Scripture: A dogmatic sketch* (Vol. 1). Cambridge: Cambridge University Press.
- Woodbridge, J. D. (1982). *Biblical authority: A critique of the Rogers/McKim proposal*. Grand Rapids, MI: Zondervan.
- Wright, N. T. (1992). *The New Testament and the people of God: Christian origins and the question of God* (Vol. 1). Minneapolis, MN: Fortress Press.
- Wright, N. T. (2011). *Scripture and the authority of God: How to read the Bible today* (Rev. and expanded ed.). New York: HarperCollins.
- Young, F. M. (1997). *Biblical exegesis and the formation of Christian culture*. Cambridge: Cambridge University Press.